KANCELARIA
SENATU

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 6 maja 2019 r.

Opinia do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw

(druk nr 1164)

I. Cel i przedmiot ustawy

Zmiany przyjęte przez Sejm 26 kwietnia br. w ustawie o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw dotyczą realizacji uprawnień pracowniczych. Ustawa zawiera przede wszystkim zmiany w Kodeksie pracy (art. 1) i odnosi się do przepisów:

1. zakazujących dyskryminacji i nakazujących równe traktowanie w zatrudnieniu (art. 1 pkt 1 i 2),

2. związanych z rodzicielstwem (art. 1 pkt 3–6, pkt 9–10),

3. dotyczących świadectwa pracy (art. 1 pkt 7–8).

ad. 2 – zmiany te stanowią uzupełnienie Kodeksu pracy, które uwzględnia poszerzony krąg osób uprawnionych do urlopu macierzyńskiego o pracowników – innych członków najbliższej rodziny (wprowadzony z dniem 2 stycznia 2016 r. ustawą z dnia 24 stycznia 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2015 r. poz. 1268). Zrównuje się uprawnienia pracownika–ojca wychowującego dziecko (w przypadku korzystania z urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego) z pracownikiem–innym członkiem najbliższej rodziny. Rozszerzenie ochrony praw tej osoby obejmuje:

– prawo do wynagrodzenia za cały czas pozostawania bez pracy w przypadku podjęcia pracy w wyniku przywrócenia do pracy po wadliwym rozwiązaniu umowy o pracę,

ul. Wiejska 6/8, 00-902 Warszawa, tel. 22 694 94 01, faks 22 694 91 06, e-mail: Bozena.Langner@senat.gov.pl

– możliwość przywrócenia do pracy, jak i uzyskanie odszkodowania, w przypadku wypowiedzenia umowy na czas określony z naruszeniem przepisów o wypowiedzeniu takiej umowy,

– prawo do wynagrodzenia za cały okres pozostawania bez pracy w razie przywrócenia do pracy po wadliwym rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia,

– obowiązek udzielenia urlopu wypoczynkowego bezpośrednio po urlopie macierzyńskim,

– szczególną ochronę stosunku pracy w czasie korzystania z urlopu macierzyńskiego i rodzicielskiego.

ad. 3 – wydłużono z 7 do 14 dni termin wystąpienia do pracodawcy z wnioskiem o sprostowanie świadectwa pracy, a także wystąpienia do sądu pracy z tym żądaniem w przypadku odmowy przez pracodawcę.

Ponadto wprowadzono prawo wystąpienia do sądu o zobowiązanie pracodawcy do wydania świadectwa pracy w razie jego niewydania przez pracodawcę (art. 971 § 1 K. p.), a we wskazanych w ustawie sytuacjach prawo wystąpienia z żądaniem ustalenia uprawnienia do otrzymania świadectwa pracy (art. 971 § 2 K. p.). W związku z tymi uregulowaniami dodano zmianę do Kodeksu postępowania cywilnego (art. 2), która ma stanowić konsekwencję w przepisach proceduralnych (w postępowaniu procesowym albo nieprocesowym) oraz zmianę w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (art. 4) o nieponoszeniu kosztów. Świadectwo pracy może być zastąpione: wydanym w postępowaniu procesowym prawomocnym wyrokiem zobowiązującym pracodawcę do wydania świadectwa pracy (art. 4771b§ 2 K.p.c.) albo wydanym w postępowaniu nieprocesowym – prawomocnym postanowieniem ustalającym uprawnienie do otrzymania świadectwa pracy (art. 4771a K.p.c. i art. 69110§ 4 K.p.c.).

Osobną zmianą zawartą w ustawie o pracownikach urzędów państwowych (art. 3) nowelizuje się rozdział 8 "Przepisy szczególne", dotyczący pracowników biura Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji. Zmiana polega na zastąpieniu rozporządzeniem dotychczasowych aktów wydawanych w formie zarządzenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Przedstawiony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw wpłynął do Sejmu 2 czerwca 2017 r. (druk sejmowy nr 1653). Pierwsze czytanie projektu odbyło się na 45. posiedzeniu Sejmu 12 lipca 2017 r., następnie projekt został skierowany do Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach. 18 lipca 2017 r. Komisja przyjęła wniosek o skierowanie go do podkomisji stałej do spraw nowelizacji Kodeksu pracy. Podkomisja rozpatrzyła projekt i przedstawiła projekt Komisji Nadzwyczajnej, która rekomendowała przyjęcie projektu w kształcie zamieszczonym w sprawozdaniu (druk nr 3372). Zawiera on projekt w wersji zmodyfikowanej, która wyeliminowała zmiany ustawy o zatrudnianiu pracowników tymczasowych, natomiast rozszerzyła uregulowania projektu w zakresie zmiany do Kodeksu postępowania cywilnego oraz dodała zmiany w ustawie o pracownikach urzędów państwowych, a także w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Wydłużono okres vacatio legis z 30 dni do 3 miesięcy, z wyjątkiem nowelizacji ustawy o pracownikach urzędów państwowych, która ma wejść w życie po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia.

Drugie czytanie projektu odbyło się 26 kwietnia 2019 r. na 80. posiedzeniu Sejmu, po czym niezwłocznie przeprowadzono trzecie czytanie.

Ustawa została poparta 401 głosami za, 2 przeciw, 2 głosy były wstrzymujące.

III. Uwagi

Ustawa nie budzi zasadniczych wątpliwości natury legislacyjnej.

Odnośnie do art. 2 można wyrazić pewną obawę, jak te uregulowania będą mogły być stosowane w praktyce. Przepisy dodawane do K.p.c. stanowią bowiem dość istotne novum w stanie prawnym, umotywowane potrzebą społeczną, jednakże nie jest pewne, czy w praktyce nie przyniosą trudności i spełnią pokładane nadzieje.

Z uwagi na to, że ustawa ma po części charakter porządkujący i dąży do eliminowania wątpliwości, wydaje się, że byłoby korzystne – wobec zmiany przepisu art. 282 § 2 pkt 3 Kodeksu pracy (odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko prawom pracownika), aby w ustawie tej był określony termin, w którym pracodawca ma wydać pracownikowi świadectwo pracy.

Bożena Langner
Główny legislator